כיצד להתבונן על המציאות?

אחת התכונות האנושיות הנפוצות היא **לראות את החסר**, את מה שאיננו. לחשוב על הדברים שהיינו רוצים שיהיו לנו בחיים אך לא השגנו אותם.
במיוחד בימי קורונה, קל לחשוב ולהרגיש שלפני תקופה זו היו דברים רבים בחיינו שכעת איננו יכולים לעשות אותם.
למשל, אני ומשפחתי רצינו מאד לבוא לישראל לחופשת הקיץ אך זה לא מסתייע. זה מעציב. חסר.

תכונה זו, לראות את החסר, ניתן למצוא אצל בלעם הרשע **שמידתו עין רעה**. (אבות ה, יט).
בל נטעה. בלעם הוא בעל כוחות רוחניים גדולים. בישראל לא קם נביא כמשה אך באומות העולם קם וזהו בלעם (ספרי ברכה שנז). עניין הראיה בולט אצל בלעם - הוא שתום עין.
כדי לקלל את ישראל הוא צריך לראותם - וירא משם קצה העם. כוחו בפיו אך כדי לקלל, הוא צריך שהעין הרעה שלו תוכל להביט על מחנה ישראל.

מהי אותה עין רעה של בלעם?
זהו מבט שיודע להסתכל על מה שחסר במציאות וכך גורם לקללה שתחול.
בתהלים (ל) נאמר: "כי רגע באפו חיים ברצונו". מרצון ה' מושפע לכל המציאות חיים וטוב. ה' הוא טוב ומטיב לכל והוא רוצה להטיב לנו. אבל יש זמן קצר, רגע אחד, שבו בא לידי ביטוי אפו וזעמו של ה'. במכלול זה רק רגע אחד, אבל הוא קיים. **המשמעות היא, שהמציאות כולה היא טובה, והרע הוא מעט מאד מבחינה כמותית** אך גם יש לו מקום במציאות וגם הוא מאת ה'.
הגמרא (ברכות ז,א) מלמדת אותנו שכוחו של בלעם היה שידע לכוון לאותו רגע. מי שיודע מתי הרגע שבו ה' זועם מתרחש יכול לקלל אחרים וכך רצה בלעם שקללתו תחול על עם ישראל.
"מה אזעם לא זעם ה' " - בלעם לא מצליח לקלל משום שה', האוהב את עמו, אינו כועס באותו יום ובלעם לא יכול להחיל את קללתו.
המשימה הגדולה שלנו היא להיות מתלמידיו של אברהם אבינו, בעל העין הטובה, ולראות את כל השפע שה' נתן לנו בעולמנו, שפותח את ידיו ומשביע לנו מטובו, ולא לראות את החסר והחוסר שזוהי מידתו של בלעם.

המיוחד הוא, שעל ידי אותו איש, שעינו רעה, מזכה אותנו ה' בנבואות נשגבות ורמות. כשליח ה', אשר ניתנה חכה בפיו, הוא רואה למרחוק – "אראנו ולא עתה, אשורנו ולא קרוב". הוא מתנבא על ימים הקרובים לימינו - ימי הגאולה והמשיח.
המרגלים, עליהם קראנו לאחרונה, חטאו בראייתם. נצטוו לראות את הארץ, "הטובה היא אם רעה". הם חזרו מתור הארץ והראו לעם את הפירות. הם רצו שעם ישראל יראה בעין רעה ושלילית את פירות הארץ.
התיקון לחטא המרגלים הינו בראיה חיובית - ראיית הציצית. ראיה אשר נשלמת בימינו, ימי הגאולה, על ידי מציאת התכלת, המחזירה את המצווה לקיומה המלא.
משחרב בית המקדש פסקו אנשי אמנה (משנה סוטה ט, יב) - וכדי שיבנה בית המקדש אנו צריכים להיות אנשי אמונה ומבחן הגאולה שלנו - **הוא בראייתנו**.
הגאולה קמעא קמעא היא. יש המסתכלים על כל הטוב וההישגים שלנו במדינת ישראל ויש הרואים בעיקר את החסר באומרם שמדינה שאינה מתנהלת כולה על פי ההלכה, אזי העיקר חסר מן הספר ובכך הם

מבליטים את החסר. לימדנו הרצי"ה קוק ש"גדול קידוש השם מחילול השם" וחידש שהכוונה היא שכאשר יש מציאות שיש בה קידוש השם וחילול השם גם יחד - קידוש השם גובר על חילול השם. הוא יותר משמעותי ובו צריך להתמקד. "מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך" וקל וחומר בזמננו, כאשר יש כל כך הרבה אור. כדי לזכות לגאולה השלמה בקרוב עלינו ללמוד לראות את הדברים בעין חיובית, ולהתבונן בכל הטוב והשפע שה' זיכה אותנו כפרטים וככלל - "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון".